

УДК 15

Крайничин І. – ст. гр. БМп - 11

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

МОРАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ І.КАНТА

Науковий керівник: асистент Габрусєва Н.В.

«Серед наших понять... Поняття моральності найважливіше.»

І. Кант

Основоположник німецької класичної філософії І. Кант (1724 – 1804 р.р.) – визначна фігура в історії філософії. Суттєвою частиною концепції Канта є його вчення про мораль, основні положення якого викладені в праці «Критика практичного розуму» (1788 р.). В ній мислитель виводить свій відомий «категоричний імператив», термін що позначає основний закон етики. Є два формулювання цього закону: а). «дій лише відповідно такій максимі, керуючись якою ти в той же час можеш побажати, щоб вона стала всезагальним законом» (І. Кант, твори, т.4, ч.1, М., 1965, с. 260) та б). «... дій так, щоб ти завжди ставився до людства і особисто, і від імені когось іншого так як до мети і ніколи не ставився б до когось як до засобу» (там само, с. 270).

Одна з заслуг Канта полягає в тому, що він відділив питання про існування Бога, душі, свободи – питання теоретичної свідомості, від питання практичної свідомості: що я маю робити? Єдине, що наперед передвизначено людині, - це її прагнення до щастя; найфундаментальніші потреби й інтереси людей в кінцевому результаті зводяться до досягнення блаженства.

Справжній моральний настрій людини повинен полягати в тому, щоб не очікувати нагороди ні в цьому, ні в іншому світі, а виконувати свій обов'язок безвідносно до будь-яких надій. Знання людини тільки тоді має цінність, коли допомагає людині стати більш людяною, реалізувати ідею добра. Моральні вчинки людини визначаються деякою внутрішньою поведінкою: категоричним імперативом, що іде врозрід з вимогами суспільства та інтересами самої людини. Мораль, як вважає Кант, не можна вважати лише як засіб досягнення якого-небудь результату. При такій інтерпретації моральність перетворюється в чисто технічну прагматичну задачу. Кант називає такі принципи гіпотетичними імперативами.

Тісніше за все моральність за Кантом з'єднана з правом. Якщо яку-небудь людину борг змусив зробити вибір не в користь свого ближнього, то для Канта це служить свідоцтвом його моральності. Обов'язок не протистоїть свободі, навпаки, людина вільно обирає його дотримання. Кант розвиває вчення про автономію моралі: затверджуючи свободу, людина виступає творцем власного морального світу. Поведінка закон якої співпадає з законом природи, не має, по Канту, жодного відношення до морального закону. Те, чого не має в природному законі, - це внутрішнє примушення. Моральну спроможність «вільного самопримусу» Кант називає доброчесністю.

Свобода – «нерв філософії Канта», вона є одним з крає кутових каменів моралі і релігії, а також ключем для систематичної побудови чистої свідомості.

Мораль не зводиться до «внутрішньої механіки» душевних імпульсів і переживань людини, а має нормативний характер, тобто ставить людині певні дії і самі пробудження до них по їхньому змісту, а не по психологічному вигляду, емоційному забарвленню, душевному настрою.

Ідеї Канта особливо актуальні на даному етапі розвитку суспільства.